

HET MODERNE MECENAAT

**“Een rationeel
besluit over
een emotionele
aangelegenheid”**

Om te schenken aan kunst, cultuur, wetenschap, natuur of een ander doel, hoef je niet puissant rijk te zijn. Waarom het mecenaat een goed idee is, ook als je geen miljoenen te besteden hebt. Een gesprek met Marceline Loudon, Adviseur mecenaat bij het Prins Bernhard Cultuurfonds en Guus Loomans, Charitymanager bij Rabobank.

DOOR WILLEMIEN VELDMAN-MARSMAN

oit was het mecenaat iets voor mannen in bonus. Vorsten, kerkvaders en welvarende ondernemers die geld staken in initiatieven die zij belangrijk vonden en waar wij, gewone stervelingen, soms eeuwen na hun verscheiden nog plezier van hebben. Schilderijen, gedichten, literatuur, fraaie kerken en kloosters, tuindorpen, musea. Zonder de vermogende dichter en kunsthandelaar Jan Six (1618-1700) had Rembrandt nooit kunnen uitgroeien tot Nederlands beroemdste schilder aller tijden. Het mecenaat dus. Van oudsher het zonder eigenbelang beschermen en financieel begunstigen van kunstenaars en wetenschappers.

Eigen ideeën

Anno 2019 verschilt het mecenaat in de kern niet zoveel van dat van de oude Jan Six en zijn tijdgenoten. Wel is de moderne mecenas een stuk breder georiënteerd en is het schenken geen privilege meer van well-to-do burgers, zo blijkt uit verschillende onderzoeken en de werkpraktijk van het Prins Bernhard Cultuurfonds én de afdeling Charity Management van Rabobank. Beide organisaties houden zich bezig met schenkingen en nalatenschappen. Voor het realiseren van de doelstellingen van hedendaagse mecenasen, in gewoon Nederlands begunstigers, werken ze samen.

Loudon: "Mensen beleven er plezier aan om geld te geven of na te laten dat ze kunnen oormerken voor een doel dat voor hen belangrijk is." Ook als ze zelf weinig

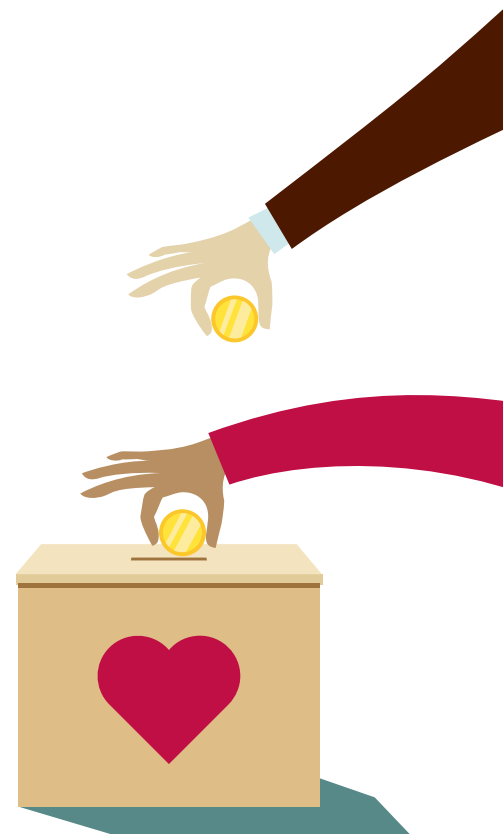
vermogen hebben. "Een van onze donateurs is niet rijk, en toch heeft ze de erfenis die ze kreeg ondergebracht in een fonds op naam, omdat ze het geld niet nodig heeft en graag wil bijdragen aan het behouden van cultuur in Nederland." Voor haar werk komt Loudon in alle geledingen van de samenleving. "Op boerderijen, in rijtjeshuizen, galerijflats en villa's met imposante oprijlanen. Vaak bij hele bescheiden mensen, met een ongelooflijke passie en bevlogenheid voor het onderwerp dat ze willen steunen."

Loomans: "We doen dit werk voor de twinkeling in de ogen bij de klant, bij de mensen die het goede doel realiseren en bij onszelf." Zijn klanten, zegt hij, "geven kleur aan deze grijze wereld omdat ze hun succes willen delen met anderen." Ze geven minimaal € 50.000 aan het goede doel. De Charitydesk helpt hen pro-deo.

Iedereen is welkom

Al in de jaren '80 van de vorige eeuw begint het Prins Bernhardfonds met het inrichten van fondsen op naam. Voor particulieren die een eigen doelstelling voor ogen hebben en deze willen omzetten in een schenking. Inmiddels hebben nagenoeg alle grotere goede doelenorganisaties en musea fondsen op naam. Waarmee het moderne mecenaat een stevige impuls kreeg. Zeker toen er ook andere, laagdrempeliger vormen van schenken werden ontwikkeld, zoals het collectieve mecenaat in de vorm van geefkringen. Nederland telt 43.000 organisaties met een ANBI status en 265.000 sociaal belang behartigende instellingen (Bron: ANBI Belastingdienst).

"We doen dit werk voor de twinkeling in de ogen"

Loudon: “Ook jonge gevers en mensen met een beperkt budget vinden het heel leuk om vanuit hun betrokkenheid bij te dragen. Bij de geefkringen ontmoeten ze gelijkgestemden en worden ze uitgenodigd voor activiteiten. Bovendien beslist een geefkring zelf waar het geld naar toe gaat. Ook met kleinere bedragen kun je dus iets betekenen.” Voorbeelden van geefkringen zijn het Jong Mecenaat, het Mokums Mecenaat, Patronen Stichtse Vecht en de Grunneger Dieverdoatsie.

Lid worden van een geefkring kan vanaf € 250 per jaar. Er is geen ballotage of toegangsbeleid, iedereen is welkom.

Loudon: “Wat ons werk bijzonder maakt is dat onze schenkers met eigen ideeën komen, waarmee wij het palet van het Cultuurfonds inkleuren en nieuwe bestemmingen toevoegen.” Zoals beurzen en stipendia voor getalenteerde jonge mensen, ook op hbo- en mbo-niveau. Recent is er nog een beurs verstrekt aan een jonge vioolbouwer die in Engeland zijn vakkenis wil vervolmaken. Maar er gaat ook geld naar bijen- en insectenonderzoek, het maken van kostuums voor een theatervoorstelling, de aanschaf van muziekinstrumenten, culturele educatie voor kinderen en wetenschappelijk onderzoek. Het Cultuurfonds ondersteunt bijzondere initiatieven in acht verschillende disciplines. Zie kader.

Impact

Verreweg de meeste klanten van de Rabobank Charity Desk zijn ondernemers en erfgenamen, soms kinderloos of alleenstaand met een substantieel vermogen waarvan ze € 50.000 of meer willen schenken aan een goed doel dichterbij huis of verder weg. Loomans: “Deze mensen zitten met allerlei vragen over schenken en nalaten. Ze willen bijvoorbeeld weten welke doelen en schenkingsvormen er zijn, wat een passende strategie is, of ze er weer vanaf kunnen als ze het geld ineens toch nodig blijken te hebben en wat de impact en continuïteit van hun bijdrage is. Alles wat we bespreken en onderzoeken

Guus Loomans
Charity manager
Rabobank

leggen we vast in een Charityplan, waardoor onze klanten een rationeel besluit kunnen nemen over een emotionele aangelegenheid.” Voorop staat namelijk de zorg voor de klant zelf.

Tientallen klanten van Loomans en zijn teamgenoten hebben inmiddels ook een fonds op naam. Ook bij andere bekende en minder bekende organisaties. Loomans: “Alle fondsen op naam dragen bij aan de coöperatieve stakeholdergedachte. Bij ons kiezen klanten vooral voor het Prins Bernhard Cultuurfonds om een fonds op naam na overlijden op te richten. Ze koesteren tijdens hun leven hun anonimiteit en ze weten dat de medewerkers van het Prins Bernhard Cultuurfonds de wens van erfgenamen respecteren en goed uitvoeren. Maar als je tijdens je leven een fonds opricht kun je het zelf beleven.”

Sociale cohesie

Het effect van fondsen op naam reikt verder dan de Randstad en kunst en wetenschap. Loudon: “Zonder schenkingen en fondsen op naam zouden honderden initiatieven die van belang zijn voor de sociale cohesie tussen mensen niet mogelijk zijn.” Onder de vlag van het Prins Bernhard Cultuurfonds zijn er meer dan 450 cultuurfondsen op naam actief. Dit aantal groeit jaarlijks, vertelt Loudon. “In 2018 hebben het landelijke fonds en de provinciale afdelingen samen meer dan 3.500 mooie, bijzondere, uitzonderlijke en belangrijke cultuur- en natuurprojecten ondersteund voor het imposante bedrag van € 34 miljoen.” Een derde daarvan kwam van particuliere schenkers met een

Marceline Loudon
Adviseur mecenaat
Prins Bernhard Cultuurfonds

fonds op naam. Het leeuwendeel van de toekenningen gaat jaarlijks naar lokale en regionale projecten. Zo kon de Harmonie in het Drentse Vries nieuwe instrumenten kopen, Kampen Hanzedagen organiseren, was er voor kinderen het mooie kinderboekenfestival, verscheen een nieuwe vogelatlas, kreeg in Zeeland het project boeren voor akkervogels vleugels en speelden recentelijk op het boerenland van Groningen het theaterstuk de Poolse Bruid en in het Leudal Vossen van de Spik. ←

De acht disciplines

- Beeldende kunst
- Geschiedenis en Letteren
- Monumentenzorg
- Muziek
- Natuur
- Theater, dans en film
- Wetenschap
- Buurtcultuur

Schenkers dragen bij aan sociale cohesie

Schenken en de fiscus

Overweegt u een schenking te doen aan een goed doel of een fonds op naam op te richten? Dan is het zaak ook na te denken over de fiscale aspecten van schenken bij leven of bij testament.

DOOR: WIL FILOTT

WAT IS EEN SCHENKING?

Een schenking bij leven is juridisch een overeenkomst. Een aanbod van een schenking moet in principe door de begunstigde worden aanvaard. De wet komt partijen te hulp door te bepalen dat een schenking geacht wordt aanvaard te zijn als de begunstigde na kennisneming van het aanbod dat niet afwijst. De schenker kan aan een schenking voorwaarden verbinden. Een voorwaarde kan bijvoorbeeld zijn dat de begunstigde een bepaald cultureel doel realiseert.

Een schenking na overlijden moet geregeld worden in een testament, bijvoorbeeld door middel van een legaat.

→ **Tip:** *het is aan te bevelen een schenking bij leven van een groter bedrag schriftelijk vast te leggen, zeker als u aan de schenking voorwaarden wilt verbinden. Voor een fiscaal gunstige behandeling van een schenking is dat zelfs vereist.*

FISCALE BEHANDELING VAN EEN SCHENKING BIJ DE BEGUNSTIGDE

Zoals bij veel zaken in het leven, kan bij een schenking de fiscus een deel daarvan opeisen. Er wordt dan bij de begunstigde schenk- of erfbelasting geheven. De wet kent wel een aantal algemene vrijstellingen en een speciale vrijstelling voor schenkingen bij leven van ouders aan kinderen. Door de fiscus erkende algemeen nut beogende instellingen (ANBI) zijn vrijgesteld van het betalen van schenk- en erfbelasting. Er zijn in Nederland duizenden instellingen die erkend zijn als ANBI. Voorbeelden daarvan zijn de Rabobank Foundation, het Prins Bernhardfonds, verreweg de meeste musea en andere culturele instellingen maar ook de Koninklijke Academie van Wetenschappen.

FISCALE BEHANDELING VAN EEN SCHENKING BIJ DE SCHENKER.

Schenkingen bij leven aan een goed doel komen onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor aftrek in de inkomstenbelasting en vennoot-

schapsbelasting van de schenker. Het betreft schenkingen aan ANBI's, een sociaal belang behartigende instelling (SBBI) en een zogenoemde steunstichting SBBI. Een steunstichting SBBI is een stichting die een SBBI op financiële of op andere wijze ondersteunt. ANBI's met een cultureel doel kunnen van de fiscus de status culturele ANBI krijgen. Particulieren die een schenking doen aan een ANBI kunnen binnen bepaalde grenzen het bedrag van de schenking tot maximaal 10% van het inkomen van de inkomstenbelasting aftrekken. Wordt de schenking aan een culturele ANBI gedaan, dan kunt u het bedrag met 25% verhogen tot maximaal € 1250.

→ **Tip:** *raadpleeg voor de actuele voorwaarden en bedragen de site van de belastingdienst www.belastingdienst.nl en zoek naar 'Giften aan goede doelen'.*

WAT MOET U DOEN ALS U FISCAALVRIENDELIJK EEN SCHENKING OF LEGAAT VOOR EEN (CULTUREEL) GOED DOEL WILT BESTEMMEN?

Op de eerste plaats dient u na te gaan of de instelling aan wie u de schenking of het legaat ten goede wilt laten komen de status van ANBI of culturele ANBI heeft. Culturele ANBI's zijn er op veel terreinen zoals beeldende kunst, bouwkunst, erfgoed, film, letteren, muziek, theater. Ook kunt u, als u dat wenst, aan de ANBI meedelen voor welk specifiek doel u uw bijdrage ten goede wilt laten komen. Nog beter is het om dit vooraf met de ANBI te bespreken en vervolgens schriftelijk met de ANBI overeen te komen. Zodat uw wensen gerealiseerd kunnen worden binnen de mogelijkheden bij de ANBI.

→ **Tip:** *of een instelling de status van (culturele) ANBI heeft kunt u nagaan op www.belastingdienst.nl, 'aftrekposten en kortingen, ANBI status controleren'.*

www.cultuurfonds.nl/

[www.cultuurfonds.nl/
projecten](http://www.cultuurfonds.nl/projecten)

[www.rabobank.nl/
particulieren/privateban-
king/schenken-aan-een-
goed-doel/](http://www.rabobank.nl/particulieren/privatebanking/schenken-aan-een-goed-doel/)